

Proxecto Lingüístico

Índice

1.	Introdución	1
2.	Linguas que se deben empregar nas áreas, materias, módulos ou ámbitos de coñecemento.....	3
3.	Situación sociolingüística do noso centro	4
4.	Linguas que se empregan nas áreas, materias, módulos ou ámbitos de coñecemento	4
5.	Medidas de apoio e reforzo para un correcto uso lingüístico escolar e educativo	9
6.	Medidas adoptadas para que o alumnado que non teña o suficiente dominio das linguas poida seguir con aproveitamento as ensinanzas que se lle imparten.....	9
7.	Dinamización da lingua galega.....	10
8.	Dinamización das linguas estranxeiras.....	11

1. Introdución

O Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia establece que:

As linguas constitúen un elemento básico de identidade cultural e representan un valor fundamental de cohesión dunha comunidade. O artigo 3 da Constitución española establece, no seu punto 1º, que o castelán é a lingua oficial do Estado, e, no punto 2º, que as demais linguas españolas serán tamén oficiais nas respectivas comunidades autónomas de acordo cos seus estatutos, e sinala que a lingua é un patrimonio cultural que será obxecto de especial respecto e protección.

O Estatuto de autonomía de Galicia, no seu artigo 5, define o galego como lingua propia de Galicia e dispón que os idiomas galego e castelán son oficiais en Galicia e que todos teñen o dereito de coñecerlos e usalos. Así mesmo, establece que os poderes públicos de Galicia potenciarán o emprego do galego en todos os planos da vida pública, cultural e informativa, e que disporán dos medios necesarios para facilitar o seu coñecemento.

A Lei 3/1983, do 15 de xuño, de normalización lingüística, de conformidade coas disposicións precedentes, garante a igualdade do galego e do castelán como linguas oficiais de Galicia e posibilita a incorporación da lingua galega á Administración, ao ensino e aos medios de comunicación públicos, favorecendo un cambio de tendencia na súa consideración social e na incorporación do idioma a novas esferas da vida social. O artigo 14 desta lei indica que ao remate do ensino obrigatorio se garantirá a igualdade de competencia lingüística nos dous idiomas oficiais. Nesta mesma liña, e desde unha perspectiva máis global, tamén se pronuncian a Carta europea de linguas rexionais e minoritarias de 1992, ratificada polo goberno do Estado español en 2001, e o Plan xeral de normalización da lingua galega, aprobado por unanimidade no Parlamento de Galicia en setembro do 2004.

Para conseguir estes fins, cómpre afondar no desenvolvemento dos preceptos da Lei de normalización lingüística no tocante ao ensino, sen dúbida un sector fundamental para a implantación de hábitos lingüísticos en galego, e establecer unha nova regulamentación do galego que facilite o seu emprego en todos os niveis e graos non universitarios. Neste sentido, é necesario reforzar a dimensión comunicativa do galego en relación con contextos vivos, facilitarlle ao alumnado unha oferta educativa que o axude a percibir a utilidade da lingua e que o capacite para o seu uso correcto e eficaz, erradicando especialmente o seu emprego sexista en todos os ámbitos e respectando, así mesmo, a situación sociolingüística en que se enmarca cada centro.

Ademais, a realidade social europea en que vivimos, nun contexto de globalización e de mobilidade laboral, sitúanos nun espazo internacional de plurilingüismo. Esta nova realidade esixe un marco educativo que atenda esta necesidade social, posibilitando a capacitación efectiva do alumnado nas dúas linguas oficiais e nunha ou varias linguas estranxeiras, seguindo para iso o marco delimitado pola Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, que establece como un dos seus fins a capacitación para a comunicación nas linguas oficiais e nunha ou varias linguas estranxeiras.

A mobilidade do estudiantado e do profesorado que caracteriza a nosa sociedade non debe constituír un atranco para alcanzar os obxectivos descritos, senón que debe ser compatible co mantemento da singularidade cultural de Galicia e da lingua propia no ensino.

O Decreto 124/2007, do 28 de xuño, orientouse nomeadamente cara á obtención dunha competencia axeitada en lingua galega no ensino obrigatorio, sen o establecemento dun número ou porcentaxe mínima de materias impartidas en lingua castelá, o cal podería chegar a cambiar o modelo de conxunción de linguas desenvolvido en Galicia desde o inicio da autonomía e aceptado por todos os galegos e galegas.

En xuño de 2009, a Xunta de Galicia, a través da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, realizou unha consulta ás familias do alumnado matriculado no sistema educativo non universitario, co obxectivo de coñecer directamente a súa opinión sobre distintos aspectos da utilización das linguas na educación de Galicia, opinión que foi tida en consideración para a elaboración deste novo marco normativo. A súa participación, moi especialmente na educación infantil e primaria, mostrou o interese e implicación das familias nas decisións que atinxen ao sistema educativo para os seus fillos e fillas. E os resultados, presentados en xullo de 2009 pola Administración educativa, puxeron de manifesto a necesidade de revisar o marco legal que regula as linguas como elementos vehiculares do ensino, advertiron da relevancia outorgada á aprendizaxe do inglés, ao lado das dúas linguas oficiais, e da aposta da sociedade galega por unha presenza equitativa das dúas linguas oficiais nun sistema educativo plurilingüe.

Tendo en conta o anterior, é este o momento en que cómpre formular un novo marco normativo para o ensino non universitario que regule a distribución das linguas vehiculares das distintas materias de estudo e que teña como obxectivos o de garantir a competencia plena e en igualdade nas dúas linguas oficiais e o de acadar a adquisición dun coñecemento efectivo en lingua(s) estranxeira(s).

Na súa virtude, e en uso das atribucións conferidas, o IES Urbano Lugo da Coruña elaborou este proxecto, de cuxo cumprimento se encargará o equipo directivo.

2. Linguas que se deben empregar nas áreas, materias, módulos ou ámbitos de coñecemento

A normativa en vigor establece:

Educación Secundaria Obrigatoria

- Garantirase a adquisición da competencia lingüística propia da etapa e do nivel nas dúas linguas oficiais de Galicia.
- As materias de lingua impartiranse na lingua de referencia.
- Impartiranse en galego as materias de Ciencias sociais, Xeografía e historia, Ciencias da natureza e Bioloxía e xeoloxía, e en castelán as materias de Matemáticas, Tecnoloxías e Física e química.
- Cada centro educativo, segundo o procedemento establecido no regulamento de centros, decidirá a lingua en que se impartirá o resto de materias de cada curso, garantindo que as materias en galego e en castelán se distribúen na mesma porcentaxe de horas semanais, sen prexuízo do disposto no capítulo IV (sobre a impartición de materias en linguas estranxeiras). Este proceso realizarase cada catro cursos escolares.

Bacharelato

- Cada centro educativo, segundo o procedemento establecido no regulamento de centros, establecerá unha oferta equilibrada na mesma porcentaxe de materias comúns, de modalidade e optativas para impartir en galego e en castelán. Este proceso realizarase cada catro cursos escolares.

Formación profesional específica

- Na formación profesional específica, nas ensinanzas artísticas e nas deportivas, de grao medio ou superior, cada centro educativo, segundo o procedemento establecido no regulamento de centros, establecerá unha oferta equilibrada de materias e módulos en galego e en castelán que garanta que o alumnado acade a competencia lingüística propia do nivel nas dúas linguas oficiais.
- En todos os módulos garantirase que o alumnado coñeza o vocabulario específico nas dúas linguas oficiais.

Ensinanzas de persoas adultas

- Nos niveis de ensinanzas de persoas adultas, cada centro educativo garantirá que o desenvolvemento das ensinanzas asegure que o alumnado acade a competencia lingüística propia do nivel nas dúas linguas oficiais.

- A consellería competente en materia de educación establecerá un plan específico destinado á nova poboación inmigrante que se está a asentar en Galicia, que prevexa formación lingüística, coñecementos históricos e socioculturais.

HORARIOS E UTILIZACIÓN DAS LINGUAS

- Nas ensinanzas de réxime xeral e na educación de persoas adultas asignaráselle globalmente o mesmo número de horas ao ensino das materias de lingua galega e de lingua castelá.
- Nas clases de lingua e literatura galega e lingua e literatura castelá, usarase, respectivamente, o galego e o castelán, tanto por parte do profesorado como por parte do alumnado.
- En todas as áreas, materias ou módulos, agás nas sinaladas no parágrafo anterior e nas materias de lingua(s) estranxeira(s), o alumnado poderá utilizar nas manifestacións oral e escrita a lingua oficial da súa preferencia. Non obstante o anterior, procurarase que o alumnado utilice a lingua en que se imparte a área, materia ou módulo.

3. Situación sociolingüística do noso centro

Os barrios dos que procede o noso alumnado amosan un claro predominio do uso do castelán, exclusivo en moitas familias. Ademais, unha porcentaxe elevada do noso alumnado provén de países latinoamericanos como Colombia, Venezuela, Cuba, Ecuador, Bolivia ou Perú.

A lingua galega non é estraña á maioría, pero o seu uso está restrinxido, en moitos casos ás aulas.

O alumnado procedente doutras comunidades autónomas ou países, sexan falantes de castelán ou doutras linguas, perciben a necesidade de aprender o galego e de incorporarse á nosa cultura a través da lingua. Mais para iso é necesario garantir a competencia no galego, e tamén a extensión do uso vehicular da lingua nas actividades extraescolares e complementarias.

O profesorado é un elemento de colaboración imprescindible para a adquisición non soamente das competencias lingüísticas oral e escrita, que corresponden ao seu labor, senón para a difusión do respecto pola cultura galega.

Entendemos que esta especial atención ven sendo necesaria pola situación de desvantaxe que o galego presenta no noso centro.

Coa colaboración do Equipo de Dinamización lingüística e o departamento de Lingua e literatura galega, realizaremos ao longo deste curso unha enquisa para ter datos obxectivos en torno á situación sociolingüística.

4. Linguas que se empregan nas áreas, materias, módulos ou ámbitos de coñecemento

No apartado 5 do DOC (Horario de grupos) detállase a distribución horaria en galego/castelán nos diferentes niveis de ensinanza no IES Urbano Lugo, nos que se cumpre maioritariamente a normativa esixida, xa que se atopa dentro das porcentaxes establecidas polo Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.

En concreto, na ESO e Bach o reparto do uso das linguas galega e castelá é o seguinte:

1º ESO				
MATERIA	C. HORARIA	CASTELÁN	GALEGO	OUTROS
Xeografía e historia	3	0	3	Inglés
Educación plástica, visual...	2		2	
Matemáticas (+1 Dispos centro)	4+1	5	0	
Relixión católica Proxecto competencial	1		1	
Educación física	2	2	0	
Bioloxía e xeoloxía	3		3	Inglés
Lingua castelá e literatura	4	4	0	
Tecnoloxía e dixitalización	1	3		
Lingua gal e lit (+1 Dispos centro)	3+1	0	4	
2ª L. estranxeira: Francés	2*			Francés
Lingua estranxeira: Inglés	3*	0	0	Inglés
Titoría	1			-
TOTAL	32-5*=27	14	13	

2º ESO				
MATERIA	C. HORARIA	CASTELÁN	GALEGO	OUTROS
Xeografía e historia	3	0	3	Inglés
Física e química	3	3		
Matemáticas	5	5	0	
Relixión católica Valores éticos	1		1	
Educación física	2	0	2	
Libre config: Ref Mate / Ref. LCast	1	1		
Música	2	0	2	
Tecnoloxía	3	3		
Lingua castelá e literatura	3	3	0	
Lingua galega e literatura	3		3	
2ª L. estranxeira: Francés	2*	0	0	Francés
Lingua estranxeira: Inglés	3*		3	Inglés
Titoría	1	0	0	
TOTAL	32-3*=29	15	14	

3º ESO				
MATERIA	C. HORARIA	CASTELÁN	GALEGO	OUTROS
Xeografía e historia	3	0	3	
Educación plástica, visual...	2	2		
Matemáticas	4	4	0	
Relixión católica Proxecto competencial	1		1	
Educación física	2	0	2	
Bioloxía e xeoloxía	2		2	Inglés
Lingua castelá e literatura	3	3	0	
Lingua galega e literatura	3		3	
Lingua estranxeira: Inglés	3*	0	0	Inglés
Música	2	2		
Educ. en valores cívicos e éticos	1	1		
Física e química	2	2		
Educación dixital Francés	3 / 3*		3	Francés
Titoría	1			-
TOTAL	32-4*=28	14	14	

3º ESO PDC				
MATERIA	C. HORARIA	CASTELÁN	GALEGO	OUTROS
Ámbito lingüístico e social	12	3	9	Inglés
Educación plástica, visual...	2	2		
Ámbito científico-tecnolóxico	8	8	0	
Relixión católica Proxecto competencial	1		1	
Educación física	2	0	2	
Música	2	2		
Educ. en valores cívicos e éticos	1	1		
Educación dixital Francés	3 / 3*		3	Francés
Titoría	1			-
TOTAL	32-1=31	16	15	

4º ESO Académicas				
MATERIA	C. HORARIA	CASTELÁN	GALEGO	OUTROS
Filosofía Educación plástica, visual Francés	3	0	3	
Economía Física	3	3		
Bioloxía e Xeoloxía	3	0	3	
Matemáticas académicas	4	4		
Relixión católica Valores éticos	1	1	0	
Educación física	2		2	
Música	3	3	0	
Lingua castelá e literatura	3	3		
Lingua galega e literatura	3	0	3	
Xeografía e Historia	3		3	
Lingua estranxeira: Inglés	3*	0	0	Inglés
Titoría	1			-
TOTAL	32-4*=28	14	14	
4º ESO Aplicadas				
MATERIA	C. HORARIA	CASTELÁN	GALEGO	OUTROS
Filosofía Educación plástica, visual Francés	3	0	3	
Ciencias aplicadas á activ. prof.	3		3	
Iniciación activ emprendedora			3	
Matemáticas aplicadas	4	4		
Relixión católica Valores éticos	1	1		
Educación física	2	2	0	
Música	3	3	0	
Lingua castelá e literatura	3	3		
Lingua galega e literatura	3	0	3	
Xeografía e Historia	3		3	
Lingua estranxeira: Inglés	3*	0	0	Inglés
Titoría	1			-
TOTAL	32-4*=28	13	15	

1º BACH – Ciencias- Humanidades e Ciencias Sociais				
MATERIA	C. HORARIA	CASTELÁN	GALEGO	OUTROS
Filosofía	3	3		
Educación Física	3	3		
Lingua castelá	3	3	0	
Lingua galega	3		3	
Inglés	3*	0	0	Inglés
Literatura universal	4		4	
Anatomía aplicada	4		4	
Matemáticas Aplicadas CCSS Latín	4	4		
Historia Mundo contemporáneo Economía	4	0	4	
Relixión / Reforzo	1	1		
TOTAL	32-3*=29	14	15	

1º BACH - Ciencias				
MATERIA	C. HORARIA	CASTELÁN	GALEGO	OUTROS
Filosofía	3	3		
Educación Física	3		3	
Lingua castelá	3	3	0	
Lingua galega	3		3	
Inglés	3*	0	0	Inglés
Biología	4	4		
Anatomía aplicada	4		4	
Matemáticas I	4		4	
Física e química	4	4		
Relixión / Reforzo	1		1	
TOTAL	32-3*=29	14	15	

5. Medidas de apoio e reforzo para un correcto uso lingüístico escolar e educativo

- Recompilar material informático que axude o profesorado a traballar en galego: tradutor, corrector, ferramentas informáticas para elaborar recursos (Ardora, Lim, Javaclit, phpwebquest, etc.). Estas últimas están dispoñibles no Portal Educativo da Consellería de Cultura, Educación, Formación profesional e Universidade:

<http://www.edu.xunta.es/contidos/portal/ obradoiro.htm>.

- Editar en galego as publicacións (periódicas ou non) do centro, xa sexan en papel ou en formato electrónico.
- Procurar que nos blogs existentes se use o galego.
- A biblioteca do centro estará ben dotada de libros e revistas en galego e fomentará a súa lectura mediante diferentes actividades.
- A información dos taboleiros de anuncios, letreiros e resto de informacións estará en galego.
- As persoas responsables correspondentes encargaranse de ter ben dotada de materiais audiovisuais unha fonoteca e unha mediateca do centro, de xeito que o alumnado coñeza a riqueza das producións feitas en galego.
- Fomentar o uso do galego nas actividades extraescolares. Para iso o profesorado terá que se implicar en solicitar guías, conferenciantes ou relatores que utilicen o galego como vehículo de comunicación.
- Poñer o alumnado en contacto coa realidade actual do país:
 - Mediante a realización de visitas de carácter didáctico que lles permita aos estudantes coñecer a presenza da lingua na Galicia de hoxe, sobre todo nas actividades socialmente prestixiadas.
 - Por medio dun panel informativo que recolla as informacións máis importantes relacionadas coa presenza social do galego.
 - Impulsar a formación de grupos de teatro, musicais, deportivos, clubs de lectura etc que desenvolvan a súa actividade en galego.
 - Impulsar a elaboración de vídeos e curtametraxes en galego.
- Colaborar co equipo de dinamización da lingua galega (EDLG).

6. Medidas adoptadas para que o alumnado que non teña o suficiente dominio das linguas poida seguir con aproveitamento as ensinanzas que se lle imparten

O número de alumnos e alumnas inmigrantes que temos no centro é elevado dende hai varios anos.

- En 1º ESO, una sesión semanal das materias de libre disposición do centro é Reforzo da lingua galega. Nesta sesión o alumnado desdóbrase en dous subgrupos a fin de ter unha atención máis personalizada.
- En 1º e 2º de ESO clases de reforzo xeral ao alumnado exento de francés.

- Levar a cabo o Programa PROA + en 1º e 2º ESO favorecendo o reforzo no alumnado con necesidades educativas nas materias de linguas.
- Clases de apoio ao alumnado inmigrante acabado de chegar da ESO.
- Actividades do Contrato Programa Inclúe nas liñas de Quéda-t e Inclúe-t en lingua galega.

7. Dinamización da lingua galega

Ao fronte da organización das actividades de dinamización do galego, tal como a lei indica, atópase o equipo de normalización lingüística, apoiado en todo momento polo equipo directivo. Ambos dous, en colaboración co profesorado, desenvolverán:

a) Accións centradas no uso do galego (oral e escrito)

Trátase de acadar unha visibilidade permanente da lingua galega no centro, facendo dela unha lingua «próxima» tanto nas aulas como fóra delas.

- Aspectos visuais e documentais do centro:
 - Ter en galego todo tipo de carteis, letreiros, avisos etc.
 - Ter en galego a páxina web do centro e promover, a través de diversos enlaces, a consulta doutras páxinas de interese.
 - Empregar o galego nos documentos de relación coas familias e co contorno social: correspondencia, boletíns de notas, publicacións, comunicados etc.
 - Facer en galego toda a documentación administrativa e pedagóxica.
 - Utilización do galego nas vías de comunicación co público e alumnado en xeral (páxina web, taboleiros de anuncios, comunicados nas aulas...)
 - Ter en galego os cuños empregados na vida administrativa: o oficial do centro, os de rexistros de entrada e saída, da biblioteca etc.
- Usos lingüísticos cotiáns orais:
 - Emprego da lingua galega por parte do profesorado nas conversas que manteñan coas familias, co alumnado e co persoal non docente.
 - Emprego da lingua galega por parte do persoal non docente na atención ao público.
 - Usar a lingua galega en todos os actos que organice o centro: reunións de nais e pais, festivais, conferencias etc.
 - Empregar o galego en actividades extraescolares.
 - Fomentar, a través de xogos e outras actividades lúdicas, o uso do galego nas actividades informais do alumnado.

b) Actividades dirixidas á creación de actitudes positivas:

- Organizar campañas orientadas á desaparición dos prexuizos lingüísticos, destinadas ao profesorado e ao alumnado.
- Intentar traer persoas de prestixio entre o alumnado para que falen en galego con eles.
- Divulgar unha imaxe da lingua galega centrada nun argumentáreo moderno, vangardista, cunha linguaxe transgresora que complementa o discurso identitario. É fundamental a ligazón con todos os avances de interese que nos proporcionan as TICs.
- Realizar carteis, adhesivos ou slógans promovendo o uso do galego en todos os ámbitos.
- Facer públicos os avances anuais no uso do galego no centro.
- Espallar entre o profesorado e o alumnado, así como entre os restantes membros da comunidade educativa, todas aquelas novas que supoñan un avance na recuperación do prestixio social da lingua.
 - Establecer un taboleiro permanente para recollelas.

- Outorgarlles unha presenza destacada na web do centro e nos blogs para divulgar eses contidos.
- Prestarlles atención especial a todo o relacionado coas TICs.
- Utilizar todo aquel material en galego que, ademais do seu carácter formativo, contribúa a facer desaparecer os prexuízos: vídeos, cancións, películas, publicacións impresas, etc.
- Proporcionar información sobre a normativa que regula o uso da lingua, indicando en que medida lle afecta a cada membro da comunidade educativa

8. Dinamización das linguas estranxeiras

É un obxectivo prioritario do centro que os alumnos se sintan europeos e que comprendan a necesidade de manexar outras linguas, sobre todo o inglés.

Unha das dúas liñas do Plan de Formación Permanente do Profesorado (PFPP) é de Internacionalización. Con esta liña tense a intención de formar ao profesorado para ir introducindo o centro pouco a pouco en proxectos internacionais (E-twinning e outros) e máis adiante en intercambios de profesorado e/ou alumnado.

Por outra parte, o instituto participa neste curso no Programa de Acreditación de linguas estranxeiras, ao igual que no curso pasado. Neste curso solicitamos a proba para 10 alumnos/as en 4º ESO, 7 alumnos/as en 1º Bach, 4 en 2º Bach, 1 de 1º FPB, 9 en 2º Ciclos formativos.

Cada departamento didáctico explicará na súa programación as medidas de dinamización que adoptarán, pero cabe destacar:

INGLÉS

Continuamos coas seccións bilingües nos ciclos formativos de Sistemas electrotécnicos e automatizados e Automatización e robótica industrial nos módulos de Formación e orientación laboral e Empresa e iniciativa emprendedora.

Na ESO continuamos coas seccións bilingües en 1º e 3º ESO na materia de Bioloxía e xeoloxía, e en 1º ESO na materia de Xeografía e historia. Este curso iniciamos sección bilingüe en Xeografía e historia en 2º ESO.

Durante o presente curso 2022-23 tamén continuamos a ter unha auxiliar de conversa. A asignada é Gracia Romano, que está no centro por primeira vez. O horario que ten esta docente cobre unha hora á semana con grupos que teñen a sección bilingüe e outras que non tanto en cursos da ESO e algún de FPB (2º Electricidade). Deste xeito procurárase potenciar e dinamizar o ensino do inglés, a través de grupos reducidos de conversa.

Así mesmo, este curso solicitamos o programa Eduexchanges on line e foinos concedido.

Por último, promóvense actividades para o alumnado seleccionado para as mobilidades Erasmus co apoio do profesorado do departamento de inglés e o coordinador das seccións bilingües.

FRANCÉS

O número de alumnado que estuda francés flutúa duns cursos a outros. Seguramente ten que ver con que o número de alumnado en cursos superiores da ESO e en Bacharelato é bastante menor que nos primeiros cursos da ESO e resulta difícil acadar as ratios mínimas para as materias optativas. Este curso, ademáis de en 1º e 2º ESO, impártese en 3º ESO e 4º ESO como materia optativa.

As seccións bilingües e Erasmus do instituto queren fomentar o emprego de linguas estranxeiras de forma cotiá no centro, a fin de mellorar o nivel usuario do alumnado e facilitar a incorporación do alumnado de FP aos seus destinos internacionais. Para iso, continuaremos como en anos anteriores con accións nas que poderá participar todo o alumnado e profesorado do centro, ademais da participación en programas e actividades internacionais.

Igualmente, iniciaranse accións de comunicación entre o alumnado de bacharelato e formación profesional para a difusión dos diferentes niveis do Marco Común Europeo de referencia para as Linguas e promover a acreditación dunha lingua estranxeira equivalente como mínimo ao nivel B1.